

JD-261 Seat No. _____

B. Com. (Sem. VI) Examination

April / May - 2022

CC-302 : Economics

*(Money, Financial Systems & Indian
Economy-II)*

Time : 2:30 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના આંક પ્રશ્નના ગુણ સૂચવે છે.

- 1 (અ) ભારતીય રિઝર્વ બેન્કનાં મુખ્ય કાર્યો જણાવી તેની નાણાકીય નીતિનો પરિચય આપો. 14

અથવા

- 1 (અ) ટૂંકનોંધ લખો :
- (1) રિપોરેટ અને રિવર્સ રિપોરેટ 7
- (2) નાણાકીય નીતિના ઉદ્દેશો 7

અથવા

- 1 (બ) નીચેનામાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 4
- (1) આઝાદી પછી ભારતમાં નવી ચલણી નાણાંની વ્યવસ્થા રિઝર્વ બેંકે કઈ સાલમાં અમલમાં મૂકી ?
- (A) 1949 (B) 1951
- (C) 1957 (D) 1960
- (2) ચલણી નોટો બહાર પાડવાનું કાર્ય કોણ કરે છે ?
- (A) બેંક ઓફ ઈન્ડિયા
- (B) પંજાબ નેશનલ બેંક
- (C) સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા
- (D) રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયા

- (3) રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયાની સ્થાપનાનું વર્ષ કયું ?
 (A) 1935 (B) 1947
 (C) 1949 (D) 1951
- (4) ભારતમાં મધ્યસ્થ બેંક તરીકે કામ કરતી સંસ્થા કઈ ?
 (A) એસ.બી.આઈ. (B) યુ.ટી.આઈ.
 (C) આર.બી.આઈ. (D) બી.ઓ.બી.

- 2 (અ) વસ્તી સંક્રમણનો સિદ્ધાંત ભારતીય અર્થતંત્રના સંદર્ભમાં સમજાવો. 14

અથવા

- 2 (અ) ટૂંકનોંધ લખો :
 (1) ભારતના આર્થિક વિકાસ પર વસ્તી વૃદ્ધિની અસરો. 7
 (2) ભારતમાં વસ્તીવૃદ્ધિનાં કારણો. 7

- 2 (બ) નીચેનામાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : 3
 (1) સૌ પ્રથમવાર વસ્તી સમસ્યા તરફ વિશ્વનું ધ્યાન કોણે દોર્યું ?
 (A) માલ્થસ (B) કોલીન ક્લાર્ક
 (C) કેઈન્સ (D) એડમ સ્મિથ
 (2) 2011 માં ભારતની કુલ વસ્તી હતી
 (A) 111.02 કરોડ (B) 121.02 કરોડ
 (C) 131.02 કરોડ (D) 141.02 કરોડ
 (3) વસ્તીની દ્રષ્ટિએ ભારતનો વિશ્વનો કયો ક્રમ આવે છે ?
 (A) પહેલો ક્રમ (B) બીજો ક્રમ
 (C) ત્રીજો ક્રમ (D) ચોથો ક્રમ

- 3 (અ) ભારતમાં અર્થતંત્રમાં કૃષિક્ષેત્રનું મહત્ત્વ ચર્ચો. 14

અથવા

- 3 (અ) ટૂંકનોંધ લખો :
 (1) ભારતમાં ખેતીક્ષેત્રે નીચી ઉત્પાદકતાના કારણો. 7
 (2) ભારતમાં કૃષિ બજારની ખામીઓ. 7

- 3 (બ) નીચેનામાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો. 4
- (1) જમીનદારી પ્રથા કઈ સાલમાં નાબૂદ થઈ ?
- (A) 1949 (B) 1951
(C) 1953 (D) 1956
- (2) ગણોત્તરનાનો હેતુ _____
- (A) ગણોત્તરને ખેડ હક્ક સલામતી.
(B) ખેતીમાં મધ્યસ્થી પ્રથા દૂર કરવી.
(C) સાંઘનું નિયમન કરવું
(D) આપેલા તમામ
- (3) નિયંત્રિત ખેત પેદાશના બજારોનું સંચાલન કોણ કરે છે ?
- (A) ગુજકોમાસોલ (B) ગ્રોફેડ
(C) નાફેડ (D) એ.પી.એમ.સી.
- (4) ભારતમાં નાના ખેડાણ ઘટક હોવાનું મુખ્ય કારણ _____
- (A) સરકારી કાયદો (B) વસ્તી વધારો
(C) આર્થિક નીતિ (D) સરકારી સહાય

- 4 (અ) નાના ઉદ્યોગોનું ભારતમાં મહત્વ સમજાવી ભારતીય 14
અર્થતંત્રમાં નાના ઉદ્યોગોની સમસ્યાઓની ચર્ચા કરો.

અથવા

- 4 (અ) ટૂંકનોંધ લખો :
- (1) ભારતીય અર્થતંત્રમાં જાહેરક્ષેત્રનો ફાળો. 7
(2) વિશિષ્ટ આર્થિક ઝોનનું મહત્વ અને મર્યાદાઓ. 7

- (2) Which of the following bank prints currency ?
- (A) Bank of India
 (B) Punjab National Bank
 (C) State Bank of India.
 (D) Reserve Bank of India
- (3) In which year RBI was established ?
- (A) 1935 (B) 1947
 (C) 1949 (D) 1951
- (4) An institution which works as a central bank in India ?
- (A) S. B. I. (B) U. T. I.
 (C) R. B. I. (D) B. O. B.

- 2 (A) Explain the theory of demographic transition 14
 with respect to Indian Economy.

OR

- 2 (A) Write short notes :
- (1) The effect of population growth on 7
 Indian Economic Development.
- (2) The causes of population explosion in 7
 India.

OR

- 2 (B) Choose the correct option from the following 3
- (1) Who first drew the world's attention to the population problem ?
- (A) Malthus (B) Colin Clark
 (C) Keynes (D) Adam Smith

(3) Who do management of the control agricultural product markets ?

- (A) GUJCOMASOL (B) GROFED
(C) NAFED (D) A. P. M. C.

(4) The main reason for having small farming component in India is _____.

- (A) Government rules
(B) Population growth
(C) Economic Policy
(D) Government subsidy

4 (A) Explain the importance of Small scale 14

Industry in India and Discuss the Problems of small scale industries in Indian Economy.

OR

4 (A) Write a short notes :

(1) Role of Public Sectors in Indian Economy. 7

(2) Importance and limitation of Special Economic Zone (SEZ) 7

4 (B) Choose the correct option from the following. 3

(1) In which year National Small Industrial Corporation was established ?

- (A) 1951 (B) 1954
(C) 1955 (D) 1956

- (2) Which industries are important related to the development for rural sector ?
- (A) Agro based industry
 - (B) Large scale industry
 - (C) Multinational companies
 - (D) Small scale industry.
- (3) What is said about criticism of public enterprise in India ?
- (A) Hungry Wolf (B) White Elephant
 - (C) Wild Animal (D) Wild Horse
-

JD-262

Seat No. _____

B. Com. (Sem. VI) Examination

April - 2022

F. F. M. (B.O.M.) : CC-307

(Fundamentals of Financial Management)

Time : 2.30 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (અ) (1) નાણાકીય સંચાલનનો અર્થ આપી સંચાલકીય 7
નાણાકાર્યની ચર્ચા કરો.
- (2) મૂડીમાળખું એટલે શું ? આદર્શ મૂડીમાળખાનાં લક્ષણો 7
જણાવો.

અથવા

- (અ) (1) નાણાકાર્યનો આધુનિક અભિગમ, રૂઢિગત અભિગમ 7
કરતાં ઘણો વિશાળ છે. આ વિધાન સમજાવો.
- (2) ધ્રુવ કંપની એક નવું મશીન ખરીદવા ઇચ્છે છે. 7
વધારાની રૂ. 8,00,000ની મૂડી ઊભી કરવા નીચે
મુજબ ત્રણ વિકલ્પો છે :
- (i) 80,000 ઇક્વિટી શેર દરેક રૂ. 10નો એક એવા
બહાર પાડવા.
- (ii) 40,000 ઇક્વિટી શેર દરેક રૂ. 10નો એક એવા
અને 10%ના 4,000 ડિબેન્ચર્સ દરેક રૂ. 100નો
એક એવા બહાર પાડવા.

(iii) 40,000 ઈક્વિટી શેર દરેક રૂ. 10નો એક એવા,
2,000 ડિબેન્ચર્સ 10%ના દરેક રૂ. 100નો એક
એવા અને 10%ના 2,000 પ્રેફરન્સ શેર દરેક
રૂ. 100નો એક એવા બહાર પાડવા.

જો વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાંનો નફો રૂ. 64,000 હોય
તો શેરદીઠ કમાણી શું હોય ? કરવેરાનો દર 50% ધારો.

(બ) ઈક્વિટી પરના વેપારની માત્ર આઠ મર્યાદાઓ આપો. 4

2 (અ) (1) કાર્યશીલ મૂડીનો અર્થ આપી પ્રકારો સમજાવો. 7

(2) મૂડી પડતર નાણાકીય સંચાલનમાં ખૂબ મહત્વની
ભૂમિકા ભજવે છે. - આ વિધાનની ચર્ચા કરો. 7

અથવા

(અ) (1) કાર્યશીલ મૂડીના પ્રાપ્તિસ્થાનો સમજાવો. 7

(2) (i) એક કંપનીએ 10%ના ડિબેન્ચર રૂ. 10,00,000 3
બહાર પાડ્યા. જે 10 વર્ષ બાદ પરત કરવાનાં
છે. તે મૂળકિંમતથી બહાર પાડ્યા. જેનો બહાર
પાડવાનો ખર્ચ 4% છે. જો કરવેરાનો દર 55%
હોય તો દેવાંની પડતર શોધો.

(ii) દેવાંશી લિમિટેડે 11%ના રીડીમેબલ પ્રેફરન્સ 4
શેર દરેક રૂ. 100નો એક એવા 1,000 શેર
5%ના વટાવે બહાર પાડ્યા. શેર બહાર પાડવાનો
ખર્ચ રૂ. 3,000 થયો. જે શેર મૂળકિંમતથી દસ
વર્ષ બાદ પરત કરવાનાં છે. પ્રેફરન્સ શેરની મૂડી
પડતર શોધો.

(બ) કાર્યશીલ મૂડીની માત્ર આઠ લાક્ષણિકતાઓ આપો. 4

- 3 (અ) (1) સ્થિર ડિવિઝન્ડ નીતિના ફાયદાઓ સમજાવો. 7
 (2) મૂડીબજેટનો અર્થ આપી તેના હેતુઓ ચર્ચો. 7

અથવા

- (અ) (1) ડિવિઝન્ડ નીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો ચર્ચો. 7
 (2) જયરાજ લિમિટેડ એક મશીન ખરીદવાનું આયોજન 7
 કરે છે. આ અંગે બે યંત્રો વિચારણા હેઠળ છે. આ બંને
 કંપનીઓને લગતી તેઓની પડતર અને વેચાણની
 વિગતો નીચે મુજબ છે :

વિગત	યંત્ર-અ (રૂ.)	યંત્ર-બ (રૂ.)
યંત્રની કિંમત	1,50,000	1,50,000
વેચાણ	2,50,000	2,00,000
<u>વેચાણ પડતર</u>		
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	25,000	15,000
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	20,000	25,000
કારખાનાનાં શિરોપરી ખર્ચા	30,000	25,000
ઓફિસ ખર્ચા	10,000	5,000
વેચાણ વિતરણ ખર્ચા	5,000	5,000

યંત્ર-‘અ’નું ઉપયોગી આયુષ્ય 2 વર્ષનું અને ‘બ’નું
 ઉપયોગી આયુષ્ય 3 વર્ષનું અંદાજાયું છે.

વેચાણ યંત્રના આયુષ્ય દરમિયાન ઉપર મુજબ જ રહેશે.
 ઉપર દર્શાવેલ ખર્ચા દરેક યંત્રને કારણે ઉદ્ભવતા વાર્ષિક
 ખર્ચા છે. કરવેરાનો દર 50% છે. ઘસારો સીધી લીટીની
 રીતે ગણાય છે.

ઉપરોક્ત માહિતીને આધારે તમો વધુ નફાકારક રોકાણને
 ધ્યાને લઈ નીચેના અભિગમો મુજબ યોગ્ય યંત્રની
 પસંદગી કરો.

- (i) રોકાણ પરત મુદત (ii) સરેરાશ વળતર દરની પદ્ધતિ.
 (રોકાણ પર વળતર દરની પદ્ધતિ)

- (બ) ડિવિઝન્ડનાં મહત્વ અંગેનાં છ મુદ્દાઓ જણાવો. 3

- 4 (अ) (1) शेरबजरनी वलवलध डकुकरो ने उडडडडगीतल वरुवलडु. 7
 (2) सुडलनलं सुवरुडुडु डडडडडु. 7
- अथवल**
- (अ) (1) शेरबजर अुडुडे शुं ? शेरबजरनल आरुथलक कलरुडु डडडडडु. 7
 (2) डडडडडुगीरुी नुुधरुडुीनल डुडडडु डरुडु. 7
- (डु) डडुडु अने डुगलरनी डलडुडुतलनलं डलतुर तुरश डुडुडुओ डडुडुडु. 3

ENGLISH VERSION

- 1 (A) (1) Give meaning of financial management and discuss managerial finance functions. 7
 (2) What is capital structure ? Explain features of an ideal capital structure. 7
- OR**
- (A) (1) Modern approach of financial function is much wider than traditional approach. Explain the statement. 7
 (2) Dhruv Company wants to purchase a new machine. The following three alternatives are available for raising the required amount of Rs. 8,00,000. 7
- (i) It can issue 80,000 equity shares of Rs. 10 each.
- (ii) It can issue 40,000 equity shares of Rs. 10 each and 10%, 4,000 debentures of Rs. 100 each.

(iii) It can issue 40,000 equity shares of Rs. 10 each; 2,000, 10% debentures of Rs. 100 each and 2,000, 10% preference shares of Rs. 100 each.

If the earning before interest and taxes is Rs. 64,000, then what will be the earning per share ? Assume rate of taxes as 50%.

(B) Give only eight limitations of trading on equity. 4

2 (A) (1) Explain the meaning and types of working capital. 7

(2) Cost of capital plays very important role in financial management. Discuss this statement. 7

OR

(A) (1) Explain sources of working capital. 7

(2) (i) A compnay has issued 10% 3

debentures of Rs. 10,00,000. The debentures are to be repaid after 10 years. These debentures are floated at their face value. But the cost of floatation comes to 4 percent. If tax rate is 55%, then calculate the cost of debt.

- (ii) Devanshi Limited issued 1,000, 11% redeemable preference shares of Rs. 100 each at a discount of 5%. The cost of share issue amounted to Rs. 3,000. These shares are to be redeemed at par after 10 years.

Find out the cost of capital of preference shares.

- (B) Give only eight characteristics of working capital. 4
- 3 (A) (1) Explain the advantages of stable dividend policy. 7
- (2) Give meaning of capital budget and discuss its objectives. 7

OR

- (A) (1) Discuss - Guiding principles of dividend policy. 7
- (2) Jayraj limited is planning to purchase a machine. Two machines are under consideration. The details about both the machines their costs and sales are as follows. 7

Particulars	Machine-A	Machine-B
Cost of Machine	1,50,000	1,50,000
Sales	2,50,000	2,00,000
<u>Cost of Sales</u>		
Direct Labour	25,000	15,000
Direct Materials	20,000	25,000
Factory overheads	30,000	25,000
Office costs	10,000	5,000
Selling and distribution cost	5,000	5,000

The expected serviceable life of machine A is 2 years and B is 3 years. Sales are expected to continue at the above rates for the full serviceable life of machine. The cost of stated above relate to the annual expenditure to be incurred as a result of machines. The amount of tax to be paid is 50% of net earnings. Depreciation is calculated on straight line method.

On the basis of above data you are required to show the most profitable investment applying the following approaches :

(A) Pay-back method.

(B) Return on Investment method.

(Average rate of return method)

(B) Give six important points of importance of dividend. 3

4 (A) (1) Describe utility of stock market to different parties. 7

(2) Explain types of transactions. 7

OR

(A) (1) What is stock market ? Explain its economic functions. 7

(2) Explain the benefits of listing of securities. 7

(B) Give only three points of similarity between speculation and gambling. 3

JD-263

Seat No. _____

B. Com. (Sem. VI) Examination

April – 2022

CC-308 : Media & Public Relation Communication

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

Instructions :

- (1) Figures to the right indicate marks.
- (2) Indicate your options clearly.

- 1 Read the following stock exchange report carefully and answer the questions given below it.

Equities Bounce Back on Lyons Range

Equity prices bounced back on the local share market today recording handsome gains on unabated support from financial institutions, announcement of the new export policy by the BJP government and persistent inquiries. The operators conveniently ignored the discouraging advices from upcountry exchanges. Thanks to the large scale support, the unnerving bear hammering and unabated long liquidation, which had gripped the market during the few days, seemed to have been effectively arrested.

Tata Motors recovered from Rs. 425 to 448 on heavy institutional support before finishing at Rs 440 gaining Rs 15. Tata Steel also moved up to Rs. 1341 on speculative support, reacting thereafter on profit taking to close at Rs. 1310 with a small gain of Rs.10. Century, from Rs. 6110, rose sharply to Rs. 6125 on fresh support before setting at Rs. 6118. In kerb deal, trading activity was negligible and remained restricted to some deals in Tata Motors. The cash section too, displayed a positive outlook.

Questions :

- (1) Which trend is suggested by the headline ? 4
Point out the word suggesting the trend.
 - (2) Which stock exchange is referred in the report ? 2
 - (3) What type of report is this ? Quote the word 3
indicating the type of report.
 - (4) Find out any two factors responsible for the 4
present trend.
 - (5) Find out the previous closing rates of Tata Steel 2
and Century.
 - (6) Find out from the report any three words or 3
phrases connected with the prevailing trend.
- 2 Write a detailed note on the importance of English 17
for business today.

OR

Explain the meaning of commercial English and 17
discuss its main characteristics.

- 3 (A) Draft a tender notice on behalf of Montage 9
Laboratories Pvt.Ltd, Ahmedabad inviting tenders
for the purchase of different furniture items.

OR

(A) Draft a tender notice on behalf of Sabar Dairy, 9
Himmatnagar inviting tenders for the purchase
of dairy equipment like milk processing plant,
freezer and packing plant.

(B) Draft an auction notice on behalf of Forest 9
Department, Gujarat State Calling bids for the
sale of Teak/Non Teak Timber and Fuel Wood.

OR

(B) Draft a public notice for auction of properties at Central Bank of India, Memnagar Branch, Ahmedabad. 9

4 (A) Explain any Four of the following Stock Exchange terms : 8

- (1) Liquidity Crisis
- (2) IPO
- (3) IRDA
- (4) Premium
- (5) Roll over
- (6) Repo rate

(B) Rewrite the following sentences choosing the correct option : 9

(1) _____ means the volume of shares traded on a stock Exchange.

- (A) Roll over (B) Future Trading
(C) Turn over (D) Repo rate

(2) _____ is an intermediate party between the borrower and the lender.

- (A) Broker (B) Bankers
(C) Speculator (D) Jobber

(3) _____ is an individual who provides the service of buying or selling the stock and charges fee or commission.

- (A) Broker (B) Bankers
(C) Speculator (D) Jobber

(4) _____ means shooting up of prices or a sudden rise in the prices of stocks.

- (A) Inflation (B) Spurt
(C) Nose-dive (D) Bull support

- (5) A persistent increase in the level of consumer prices for goods and services or a persistent decrease in the purchasing power of money is known as _____.
- (A) Deflation
 - (B) Inflation
 - (C) Bull-liquidation
 - (D) Liquidity Crisis
- (6) _____ means sudden and rapid decline in the prices of stocks.
- (A) Inflation
 - (B) Spurt
 - (C) Nose-dive
 - (D) Bull support
- (7) Active buying by bull operators is called _____.
- (A) Bull unloading
 - (B) Bull liquidation
 - (C) Bull support
 - (D) Bear Hammering
- (8) Specific number of shares offered by a company to its existing shareholders in proportion to their holding is known as ____.
- (A) Right Issue
 - (B) Bonus Shares
 - (C) Preference shares
 - (D) Equity shares
- (9) ULIPS means _____.
- (A) United Link Insurance Policy
 - (B) Unit Linked Insurance Policy Security
 - (C) Unit Linked Insurance Policies
 - (D) Unit Linked Insurance Policies Security

JD-264

Seat No. _____

B. Com. (Sem. VI) Examination

April - 2022

CC-309 : Business Statistics - II

Time : Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(2) સાદું ગણકયંત્ર વાપરવાની છૂટ છે.

- 1 (અ) બે બિંદુઓ $A(x_1, y_1)$ અને $B(x_2, y_2)$ ને જોડતી સુરેખાનું સમીકરણ મેળવો. 4
(બ) $4x + 3y + 2 = 0$ સુરેખાનો ઢાળ અને બંને અક્ષો પરના અંતઃખંડો શોધો. 5
(ક) સાબિત કરો કે $4x + 3y + 2 = 0$ અને $9x - 12y + 11 = 0$ સુરેખાઓ એકબીજાને લંબ છે. 5

અથવા

- 1 (અ) m ઢાળવાળી અને (x_1, y_1) બિંદુમાંથી પસાર થતી સુરેખાનું સમીકરણ મેળવો. 4
(બ) એક સુરેખાનો x અંતઃખંડ તેના y અંતઃખંડ કરતાં ત્રણ ગણો છે અને તે બિંદુ $(3, 2)$ માંથી પસાર થાય છે તો તેનું સમીકરણ મેળવો. 5
(ક) $(2, 5)$ અને $(3, -1)$ બિંદુમાંથી પસાર થતી સુરેખાનું સમીકરણ મેળવો. 5
(ડ) ટૂંકમાં જવાબ આપો : 4
(1) બે સુરેખાઓ સમાંતર હોવાની શરત જણાવો.
(2) $2x - 3y + 5 = 0$ સુરેખાનો ઢાળ જણાવો.

- (3) 'm' ઢાળવાળી y અક્ષ પર 'C' અંતઃખંડ કાપતી સુરેખાનું સમીકરણ જણાવો.
- (4) $3x + 2y - 7 = 0$ સુરેખાનો y અંતઃખંડ જણાવો.

- 2 (અ) આંશિક વિકલન અને તુષ્ટિગુણ વિધેય સમજાવો. 4
- (બ) $Z = 2x^3 + 3x^2y - 4xy^2 - 3y^3$ હોય તો 5

$$\frac{\partial^2 z}{\partial x^2}, \frac{\partial^2 z}{\partial y^2}, \frac{\partial^2 z}{\partial x \partial y} \text{ અને } \frac{\partial^2 z}{\partial y \partial x} \text{ શોધો.}$$

- (ક) એક ગ્રાહકનું તુષ્ટિગુણ વિધેય $U = 4x^3y^3$ અને બજેટ વિધેય $x + 2y = 12$ છે. x અને y શોધો કે જેથી તુષ્ટિગુણ મહત્તમ થાય. 5

અથવા

- 2 (અ) સમરૂપ વિધેય અને ઓઈલરનું પ્રમેય સમજાવો. 4

- (બ) જો $f(x, y) = 3x^2 - 2xy + 4y^2$, હોય તો 5
- ઓઈલરના પ્રમેયથી સાબિત કરો કે $x \frac{\partial f}{\partial x} + y \frac{\partial f}{\partial y} = 2 \cdot f(x, y)$.

- (ક) એક વસ્તુનું ઉત્પાદન ખર્ચ $C = 3x + 2y$ અને ઉત્પાદન વિધેય $xy = 600$ છે. ખર્ચ ન્યૂનતમ થાય તે માટે x અને y શોધો. 5

- (ડ) ટૂંકમાં જવાબ આપો : 4

(1) $Z = 3x^4 - 2x^2y^2 + y^4$ હોય તો $\frac{\partial z}{\partial x}$ શોધો.

(2) $f(x, y) = 2x^3 - x^2y + y^3$ કેટલી ઘાતવાળું સમરૂપ વિધેય છે ?

- (3) બે વસ્તુઓનો જથ્થો x અને y માટે એકમદીઠ કિંમત રૂ. 4 અને રૂ. 10 છે. ગ્રાહકની કુલ આવક રૂ. 200 છે. બજેટ સમીકરણ જણાવો.

(4) આંશિક વિકલનનો કોઈ એક ઉપયોગ જણાવો.

- 3 (અ) સામયિક શ્રેણીનું વલણ શોધવાની રીતોના નામ જણાવી ચલિત 7
સરેરાશની રીત સમજાવો.
- (બ) નીચેની માહિતી માટે ચાર વર્ષની ચલિત સરેરાશ લઈ વલણ 7
અને અલ્પકાલીન વધઘટ શોધો.

વર્ષ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
સૂચક અંક	153	164	204	169	161	172	219	176	168	180	221	184	177

અથવા

- 3 (અ) સામયિક શ્રેણીના ઘટકો સમજાવો. 7
- (બ) નીચેની સામયિક શ્રેણી માટે મોસમી વધઘટો શોધો : 7

વર્ષ / મોસમ	શિયાળો Q_1	ઉનાળો Q_2	ચોમાસુ Q_3
2008	35	30	20
2009	50	44	35
2010	60	55	48

- (ક) ટૂંકમાં જવાબ આપો : 3
- (1) ઘટતા વલણનું એક ઉદાહરણ આપો.
- (2) સામયિક શ્રેણીની વ્યાખ્યા આપો.
- (3) મોસમી વધઘટ અને ચક્રીય વધઘટનો આવર્ત કેવો હોય છે ?

- 4 (અ) નિર્ણય સિદ્ધાંતના પગલાંઓ (તબક્કા) જણાવી અપેક્ષિત 7
નાણાકીય મૂલ્ય સમજાવો.
- (બ) એક છાપાના ફેરિયાનું અમુક મેગેઝિન વેચાણનું સંભાવના 7
વિતરણ નીચે મુજબ છે. જો દરેક નકલની ખરીદ કિંમત રૂ.15
અને વેચાણ કિંમત રૂ 25 હોય અને ન વેચાયેલ નકલો પાછી
આપી શકતો ન હોય તો દરરોજ તેણે કેટલાં મેગેઝિનો ખરીદવા
જોઈએ ?

મેગેઝિન વેચાણ સંખ્યા	10	15	20	25
સંભાવના	0.10	0.25	0.30	0.35

અથવા

4 (અ) નિર્ણય સિદ્ધાંતના ઘટકો સમજાવો.

7

(બ) નીચેના વળતર શ્રેણિક માટે

7

(i) ગરુ-લઘુ

(ii) ગરુ-ગરુ

(iii) લાપ્લાસ

(iv) હોર્વિચ ($\alpha = 0.4$) ના સિદ્ધાંત મુજબ શ્રેષ્ઠ વ્યૂહ નક્કી કરો.

ઘટના	વ્યૂહ			
	A ₁	A ₂	A ₃	A ₄
S ₁	5	35	15	25
S ₂	15	7	25	23
S ₃	25	15	30	11
S ₄	35	25	10	17

(ક) ટૂંકમાં જવાબ આપો :

3

(1) એક માહિતી માટે મહત્તમ EMV = 378 અને EVPI=14 છે, તો EPPI શોધો.

(2) હોર્વિચના સિદ્ધાંત મુજબ વ્યૂહનું વળતર શોધવાનું સૂત્ર જણાવો.

(3) ગરુ-લઘુ સિદ્ધાંત કેવો અભિગમ છે ?

ENGLISH VERSION

Instructions : (1) Figures on right side indicate marks of the questions.

(2) Simple calculator may be used.

- 1 (a) Obtain equation of a straight line joining two points $A(x_1, y_1)$ and $B(x_2, y_2)$. 4
- (b) Find slope and both intercepts of a straight line $4x + 3y + 2 = 0$ 5
- (c) Prove that two lines $4x + 3y + 2 = 0$ and $9x - 12y + 11 = 0$ are perpendicular to each other. 5

OR

- 1 (a) Obtain equation of a straight line having slope m and passing through point (x_1, y_1) . 4
- (b) x intercept of a straight line is three times of its y intercept and it passes through point $(3, 2)$. Obtain its equation. 5
- (c) Obtain equation of straight line joining points $(2, 5)$ and $(3, -1)$ 5
- (d) Answer in brief : 4
- (1) State condition for two lines being parallel.
- (2) State slope of a line $2x - 3y + 5 = 0$.
- (3) State equation of a straight line having slope ' m ' and y intercept ' C ' units.
- (4) State y intercept of equation $3x + 2y - 7 = 0$.

- 2 (a) Explain Partial Derivation and Utility Function. 4
- (b) If $Z = 2x^3 + 3x^2y - 4xy^2 - 3y^3$, then 5

find $\frac{\partial^2 z}{\partial x^2}, \frac{\partial^2 z}{\partial y^2}, \frac{\partial^2 z}{\partial x \partial y}, \frac{\partial^2 z}{\partial y \partial x}$.

- (c) Utility function and Budget function of a consumer is $U = 4x^3y^3$ and $x + 2y = 12$ respectively. Find x and y such that utility becomes maximum. 5

OR

- 2 (a) Explain Homogeneous function and Euler's theorem. 4
- (b) If $f(x, y) = 3x^2 - 2xy + 4y^2$, then using Euler's theorem prove that $x \frac{\partial f}{\partial x} + y \frac{\partial f}{\partial y} = 2 \cdot f(x, y)$. 5
- (c) Production cost and production function of a commodity is $C = 3x + 2y$ and $xy = 600$ respectively. Find x and y such that cost become minimum. 5
- (d) Answer in brief : 4

(1) Find $\frac{\partial z}{\partial x}$ for function $Z = 3x^4 - 2x^2y^2 + y^4$. 4

(2) How many exponent is for homogeneous function $2x^3 - x^2y + y^3$?

(3) Quantity of two commodities is x and y . Its unit price is Rs. 4 and Rs. 10 respectively. Total income of consumer is Rs. 200. State budget equation.

(4) State one use of partial derivation.

- 3 (a) State the methods to find trend of time series and explain moving average method. 7
- (b) Using 4 year moving average, find trend and short time fluctuations. 7

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Index	153	164	204	169	161	172	219	176	168	180	221	184	177

OR

- 3 (a) Explain components of time series. 7
 (b) Find seasonal fluctuations for following time series : 7

Season \ Year	Winter Q ₁	Summer Q ₂	Monsoon Q ₃
2008	35	30	20
2009	50	44	35
2010	60	55	48

- (c) Answer in brief : 3
 (1) Give an illustration of decreasing trend.
 (2) Give definition of time series.
 (3) What is the period for seasonal fluctuation and cyclical fluctuation ?

- 4 (a) State steps (process) for decision principle and explain Expected Monetary Value (EMV). 7
 (b) Probability distribution of a newspaper vendor for selling particular magazine is as follows. How many magazines he should order if cost of each copy is Rs. 15 and selling price is Rs. 25 ? He can't return unsold copies. 7

No. of selling Magazines	10	15	20	25
Probability	0.10	0.25	0.30	0.35

OR

- 4 (a) Explain components of Decision making. 7
 (b) For following pay-off matrix determine best strategy according to : 7
 (i) Maxi-Min

- (ii) Mixi-max
- (iii) Laplace and
- (iv) Horwitch ($\alpha = 0.4$) principle.

<i>Event</i>	<i>Strategy</i>			
	A_1	A_2	A_3	A_4
S_1	5	35	15	25
S_2	15	7	25	23
S_3	25	15	30	11
S_4	35	25	10	17

(c) Answer in brief :

3

- (1) For one data Max EMV is 378 and EVPI is 14, find EPPI.
- (2) State formula to calculate return of strategy according to Horwitch principle.
- (3) Which type of approach is Maxi-Min principle ?

JD-265-N

Seat No. _____

B. Com. (Sem. VI) Examination

May - 2022

Business Law - II

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

1 (અ) જાહેર કંપની અને ખાનગી કંપની વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 14

અથવા

(અ) ખાનગી કંપની ક્યારે જાહેર કંપની બની શકે છે ? ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

(બ) વૈકલ્પિક પ્રશ્નો :

4

(1) કંપનીના સભ્યો _____ તરીકે ઓળખાય છે.

(A) શેર હોલ્ડર્સ

(B) ડાયરેક્ટર

(C) પાર્ટનર

(D) એકપણ નહીં

(2) કંપનીને કાયદાથી _____ વ્યક્તિત્વ આપવામાં આવેલ છે.

(A) અનિગમિત

(B) નિગમિત

(C) ઉપરોક્ત બંને

(D) એકપણ નહીં

(3) કંપનીનું અલગ વ્યક્તિત્વ છે. આ અંગે _____ નો કેસ જાણીતો છે.

(A) સોલોમન વિ. સોલોમન

(B) જોન્સ વિ. લીપમેન

(C) હેન્ડલ વિ. એડલમેન

(D) સર દિનશા માણેકજી

JD-265-N]

1

[Contd...

(4) _____ કંપનીની કરોડરજી છે.

- (A) કંપની
- (B) આધ્યસ્થાપક
- (C) મેમોરન્ડમ ઓફ એસોસીએશન
- (D) એકપણ નહીં

2 (અ) કારખાના ધારો, 1948 હેઠળ કામદારોના સ્વાસ્થ્ય માટેની જોગવાઈઓ સમજાવો. 14

અથવા

(અ) કારખાનાની મંજૂરી, નોંધણી તેમજ લાઈસન્સ (પરવાના) માટેની વિવિધ કલમોની ચર્ચા કરો.

(બ) વૈકલ્પિક પ્રશ્નો)

3

(1) કંપનીની મૂડી _____ તરીકે ઓળખાય છે.

- (A) કેશ
- (B) લોન
- (C) શેરમૂડી
- (D) એકપણ નહીં

(2) કોર્ટની હકૂમત શેના દ્વારા નક્કી થાય છે.

- (A) કંપનીની નોંધાયેલ કચેરી
- (B) જ્યાં બનાવ બન્યો હોય તે સ્થળ
- (C) બન્ને સાચા છે
- (D) બન્ને ખોટા છે

(3) આર્ટિકલ્સમાં ફેરફાર કરવાની કંપનીની સત્તાઓ _____ છે.

- (A) વૈધાનિક
- (B) અવૈધાનિક
- (C) ગેરકાયદેસર
- (D) એકપણ નહીં

- 3 (અ) ઔદ્યોગિક વિવાદની વ્યાખ્યા સમજાવી તેની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો. 14

અથવા

- (અ) લે-ઓફ એટલે શું ? લે-ઓફના વળતર અંગેના ધોરણ સમજાવો.

- (બ) વૈકલ્પિક પ્રશ્નો :

4

- (1) આ ઔદ્યોગિક તકરાર નથી....
- (A) માલિકો વચ્ચેની તકરાર
(B) માલિક અને કામદાર વચ્ચે તકરાર
(C) કામદારો અને કામદારો વચ્ચે તકરાર
(D) માલિકો અને કામદારો વચ્ચે તકરાર
- (2) ઔદ્યોગિક તકરારના કાયદાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ શું છે ?
- (A) ઔદ્યોગિક શાંતિ
(B) સામાજિક શાંતિ
(C) પર્યાવરણ સુરક્ષા
(D) કામદાર કલ્યાણ
- (3) મજૂર અદાલતના કાર્યો કેવા પ્રકારના છે ?
- (A) ન્યાયીક
(B) અર્ધન્યાયીક
(C) વહીવટી
(D) વ્યવસાયિક
- (4) ઔદ્યોગિક તકરારના કાયદા નીચે અજમાયશી કામદાર એ કામદાર છે ?
- (A) હા
(B) ના
(C) આંશિક હા
(D) આંશિક ના

- 4 (અ) કારખાના ધારા અન્વયે “ઉત્પાદન પ્રક્રિયા” અને “જોખમી પ્રક્રિયા” સમજાવો. 14

અથવા

(અ) કારખાના ધારો - 1948ની મુખ્ય જોગવાઈઓ સમજાવો.

(બ) વૈકલ્પિક પ્રશ્નો :

3

(1) ફેક્ટરીમાં મૂકવામાં આવતી નોટીસો કઈ ભાષામાં હોવી જોઈએ-

(A) સ્થાનિક ભાષામાં

(B) ગુજરાતી

(C) અંગ્રેજી

(D) હિન્દી

(2) ફેક્ટરી નિરીક્ષકની નિમણૂક કોણ કરે છે ?

(A) રાજ્ય સરકાર

(B) ઉચિત સરકાર

(C) કેન્દ્ર સરકાર

(D) જિલ્લા ન્યાયાધીશ

(3) કામદારોને હક્ક રજાનું વેતન આપવાની જવાબદારી કોની છે ?

(A) માલિક

(B) મજૂર અદાલત

(C) નિરીક્ષક

(D) કામદાર સંઘ

ENGLISH VERSION

- 1 (a) Distinguish between public company and private company. Explain. 14

OR

- (a) When private company can become public company ? Explain with illustrations.

- (b) Multiple Choice Questions : 4

- (1) Member of company are known as _____.

- (A) Shareholders
- (B) Director
- (C) Partner
- (D) None of above

- (2) Company has _____ personality as per law.

- (A) Incorporate
- (B) Corporate
- (C) Both of above
- (D) None of above

- (3) Company has different personality. _____ is famous case regarding it.

- (A) Soloman V/s Soloman
- (B) Jones V/s Lipman
- (C) Handle V/s Edleman
- (D) Sir Dinsha Manekji

- (4) _____ is backbone of company.

- (A) Company
- (B) Promoter
- (C) Memorandum of Association
- (D) None of above

- 2 (a) Explain provisions relating to health of workers under Factory Act, 1948. 14

OR

- (a) Discuss the process of approval, licensing, and registration of factory in details with relevant sections.

- (b) Multiple Choice Questions : 3

(1) Capital of Company is known as _____.

- (A) Cash
- (B) Loan
- (C) Capital of Share
- (D) None

(2) How the jurisdiction of the court can be decided ?

- (A) By registered office of company
- (B) Where the incident took place
- (C) Both are right
- (D) Both are wrong

(3) Alterations in Articles of Company is _____.

- (A) Statutory
- (B) Non statutory
- (C) Unlawful
- (D) None of above

- 3 (a) Definition of Industrial Dispute and its characteristics. 14

OR

- (a) What is Lay-off ? What is criterion for compensation of Lay-off ?

(b) Multiple Choice Questions :

4

- (1) It is not industrial dispute :
 - (A) Dispute between employers
 - (B) Dispute between employer and worker
 - (C) Dispute between workers and workers
 - (D) Dispute between employers and workers
- (2) What are the aim of I.D. Act ?
 - (A) Industrial Peace
 - (B) Social Peace
 - (C) Environment Safety
 - (D) Welfare of worker
- (3) Which type of function are labour court ?
 - (A) Judicial
 - (B) Non Judicial
 - (C) Administrative
 - (D) Professions
- (4) Is apprentice worker as per I.D. Act ?
 - (A) Yes
 - (B) No
 - (C) Partly true
 - (D) Partly false

4 (a) Explain under the Factory Act "Manufacturing Process" and "Hazardous Process".

14

OR

(a) Explain the main provision of Factory Act, 1948.

(b) Multiple Choice Questions :

- (1) In which language notice should be published in the factory ?
- (A) Local Language
 - (B) Gujarati
 - (C) English
 - (D) Hindi
- (2) Who appoints the Factory Inspector ?
- (A) State Government
 - (B) Appropriate Government
 - (C) Central Government
 - (D) District Judge
- (3) Who is liable to give earned leave to the worker ?
- (A) Employer
 - (B) Labour Court
 - (C) Inspector
 - (D) Trade Court
-

JD-266

Seat No. _____

B. Com. (Sem. VI) Examination

May - 2022

Management Accounting-II : Paper-CE-303-A

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ સૂચવે છે.

1 (અ) વસ્તુ-Pના ઉત્પાદન માટે પ્રમાણ મિશ્રણ નીચે પ્રમાણે છે :

14

માલ-સામાન	કિલો	કિલોદીઠ કિંમત (રૂ.)
A	10	10
B	6	8
C	4	8

સામાન્ય બગાડનું પ્રમાણ દાખલ કરેલ એકમના 10% જેટલું છે. પરેખર ઉત્પાદન 3,600 કિલો થયું. પરેખર માલ-સામાનની વપરાશ અને પડતર નીચે મુજબ છે :

માલ-સામાન	કિલો	કિલોદીઠ કિંમત (રૂ.)
A	2200	12
B	1600	4
C	600	6

નીચેનાં વિચલનો ગુણો :

- (1) માલ-સામાન ખર્ચ વિચલન
- (2) માલ-સામાન ભાવ વિચલન
- (3) માલ-સામાન મિશ્રણ વિચલન
- (4) માલ-સામાન ઉપજ વિચલન

અથવા

- 1 (અ) પ્રમાણિત કામદાર કલાકો અને વસ્તુ-રના એક એકમના ઉત્પાદનનો દર 14
નીચે આપેલ છે :

કામદારો	એકમદીઠ કલાકો	કલાક દીઠ (રૂ.)	કુલ (રૂ.)
કુશળ	8	10	80
બિનકુશળ	6	8	48
અર્ધકુશળ	4	6	24

ખરેખર વિગતો : 10,000 એકમો.

કામદારો	કલાકો	કલાક દીઠ (રૂ.)	કુલ (રૂ.)
કુશળ	90,000	8	7,20,000
બિનકુશળ	51,000	10	5,10,000
અર્ધકુશળ	30,000	5	1,50,000

નીચેના વિચલનોની ગણતરી કરો :

- (1) મજૂરી ખર્ચ વિચલન
- (2) મજૂરી દર વિચલન
- (3) મજૂર કાર્યક્ષમતા વિચલન
- (4) કામદાર મિશ્રણ વિચલન

- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નો માટે સાચો જવાબ પસંદ કરો :

4

- (1) કાર્યક્ષમતા વિચલનને કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ?
 - (A) ખર્ચ વિચલન
 - (B) બજેટ વિચલન
 - (C) દર વિચલન
 - (D) જથ્થા વિચલન
- (2) નીચેનામાંથી પ્રમાણ પડતરનો ફાયદો કયો છે ?
 - (A) અપવાદ દ્વારા સંચાલન
 - (B) સહકાર અને સંકલન
 - (C) ટેન્ડર માટે ઉપયોગી
 - (D) ઉપરના બધા જ

(3) પ્રમાણ કલાકો 5000, પ્રમાણ દર રૂ. 10, ખરેખર કલાકો 4500, ખરેખર દર રૂ. 12 અને અસામાન્ય નિષ્ક્રિય કલાકો 100 છે. તો નિષ્ક્રિય સમય વિચલન જણાવો.

(A) રૂ. 2,800 (B) રૂ. 1,000

(C) રૂ. 4,000 (D) રૂ. 4,800

(4) ખરીદ વિભાગના મેનેજર સામાન્ય રીતે નીચેના કયા વિચલન માટે જવાબદાર ગણાય ?

(A) માલ-સામાન વપરાશ વિચલન

(B) માલ-સામાન ભાવ વિચલન

(C) મજૂરી દર વિચલન

(D) ઉપરનામાંથી એકેય નહિ

2 (અ) જય કંપની એક યંત્ર ખરીદવા માંગે છે. રૂ. 7,50,000ની કિંમતનું એક એવા બે યંત્રો X અને Y પ્રાપ્ત છે. દરેક યંત્રનું અંદાજિત આયુષ્ય પાંચ વર્ષનું છે. તેની કોઈ ભંગારકિંમત નથી. કરવેરાનો દર 50% છે. કંપનીનો નિયત વળતરનો દર 12% છે. કંપની ઘસારા માટે સીધી લીટીની પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે. બંને યંત્રોની ઘસારો અને કરવેરા પહેલાંની કમાણી નીચે મુજબ છે :

ઘસારો અને કરવેરા પહેલાંની કમાણી

વર્ષ	યંત્ર-X (રૂ.)	યંત્ર-Y (રૂ.)
1	4,50,000	3,60,000
2	3,00,000	3,90,000
3	5,25,000	3,00,000
4	3,60,000	2,40,000
5	3,00,000	1,80,000

નીચે દર્શાવેલી રીતોનો ઉપયોગ કરી સૌથી નફાકારક યંત્રની પસંદગી કરો :

(1) પરત આપ સમય

(2) સરેરાશ વળતરનો દર

(3) ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય

વાર્ષિક 12%ના વટાવ પરિબળે રૂ. 1નું વર્તમાન મૂલ્ય પ્રથમ પાંચ વર્ષ માટે નીચે મુજબ છે :

0.893, 0.797, 0.712, 0.636, 0.567

અથવા

- 2 (અ) હાર્દિ કંપની જે કામ મજૂરો દ્વારા થાય છે તે કામ કરવા એક યંત્ર ખરીદવાની વિચારણા કરે છે. તે અંગે બે વિકલ્પો ઉપલબ્ધ છે. યંત્ર 'અ' અને યંત્ર 'બ'. નીચેની માહિતી પરથી તમારે નફાકારકતાનું પત્રક બનાવવાનું છે અને (1) રોકાણ પરત મુદત તથા (2) મૂળ રોકાણ પર વળતરનો દર શોધવાનો છે :

વિગત	યંત્ર-A	યંત્ર-B
યંત્રનું અંદાજીત આયુષ્ય	5 વર્ષ	6 વર્ષ
યંત્રની કિંમત	રૂ. 6,00,000	રૂ. 9,00,000
પરોક્ષ માલ-સામગ્રીનો ખર્ચ	રૂ. 24,000	રૂ. 32,000
બગાડમાં અંદાજે બચત	રૂ. 50,000	રૂ. 70,000
વધારાનો નિભાવ ખર્ચ	રૂ. 76,000	રૂ. 1,08,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરીમાં અંદાજે બચત :		
બિનજરૂરી કર્મચારીઓની સંખ્યા	300	400
કર્મચારી દીઠ મજૂરી	રૂ. 1,000	રૂ. 1,000

નફા પર કરવેરાનો દર 50% ગણવાનો છે. તમે કયા યંત્રની ભલામણ કરશો ? તમારા કારણો વિગતે આપો.

- (બ) સાચો જવાબ પસંદ કરો :

3

- (1) નીચેના પૈકી કઈ બાબત યોજનાની નફાકારકતા ધ્યાનમાં લે છે ?

- (A) પરત-આપ સમય
(B) સરેરાશ વળતર દર
(C) વટાવેલ રોકડ પ્રવાહ
(D) એકેય નહિ

- (2) નીચેના પૈકી કઈ બાબત એ ટકાવારી સ્વરૂપે રજૂ થતી નથી ?

- (A) ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય
(B) હિસાબી વળતરનો દર
(C) આંતરિક વળતરનો દર
(D) એકેય નહિ

- (3) નીચેની માહિતી પરથી પરત આપ સમય શોધો :
- મૂડી રોકાણ રૂ. 2,50,000
 કરવેરાનો દર 50%
 10% ઘસારા બાદ નફો રૂ. 50,000
- (A) 5 વર્ષ (B) 4 વર્ષ
 (C) 10 વર્ષ (D) 20 વર્ષ

3 (અ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

14

- (1) સાન્વી પોતાની રૂ. 10,000ની રકમ 5 (પાંચ) વર્ષ માટે બે વિકલ્પો હેઠળ રોકવા માંગે છે.
- (અ) 12%ના વાર્ષિક દરે ત્રિમાસિક ચક્રવૃદ્ધિ થાય અને
 (બ) 13%ના વાર્ષિક દરે વર્ષના અંતે ચક્રવૃદ્ધિ થાય તો તેના માટે રોકાણનો કયો વિકલ્પ લાભદાયી છે ?
- (2) સગી 2017ની શરૂઆતથી દર વર્ષે રૂ. 10,000 રોકીને 2021 સુધી આ રોકાણ ચાલુ રાખે છે. 8% વ્યાજના દરે વાર્ષિક ધોરણે ચક્રવૃદ્ધિ થતું હોય તો 2021નાં અંતે તેને કેટલી રકમ મળશે ?
- (3) કોઈ એક રકમ બે વર્ષના અંતે વાર્ષિક ચક્રવૃદ્ધિના કયા દરે રોકતાં 1.5625 ગણી થાય ?

અથવા

3 (અ) નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો :

- (1) ચક્રવૃદ્ધિ અને વટાવના ખ્યાલો સંક્ષિપ્તમાં સમજાવો. 7
 (2) નાણાંના સમયમૂલ્યનો ખ્યાલ સમજાવો. 7

(બ) સાચો જવાબ પસંદ કરો :

- (1) ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ નીચેના પૈકી એક ઉપર ગણાય છે. 4
 (A) ફક્ત મુદલ રકમ ઉપર
 (B) વ્યાજ રકમ પર
 (C) નાણાંના સમય મૂલ્ય ઉપર
 (D) ઉપરમાંથી એકેય નહિ

- (2) નિશ્ચિત ઈન્વેસ્ટમેન્ટનું નિશ્ચિત વ્યાજદર અને નિયત સમયગાળા માટેનું વર્ષાસન એટલે _____
- (A) કેપિટલ રિકવરી પરિબળ
 (B) વર્ષાસનનું વર્તમાન મૂલ્ય
 (C) પરપેચ્યુઈટીનું વર્તમાન મૂલ્ય
 (D) ઉપરમાંથી એકેય નહિ
- (3) રૂ. 10,000નું 10% વ્યાજ દરે, કાયમી વર્તમાન મૂલ્ય કેટલું થાય ?
- (A) રૂ. 1,000 (B) રૂ. 1,00,000
 (C) રૂ. 10,000 (D) રૂ. 10,00,000
- (4) ભાવિ મૂલ્ય અને વર્તમાન મૂલ્યની નાણાકીય રકમ નિમ્ન ઉપર આધારિત છે :
- (A) વ્યાજ દર
 (B) સમયગાળો
 (C) ઉપરના (A) અને (B)
 (D) ઉપરમાંથી એકેય નહિ

- 4 (અ) (1) નીચેની માહિતીના આધારે ગિયરિંગ હવાલો વર્તમાન પડતર હિસાબી પદ્ધતિ હેઠળ ગણો : 10

વિગત	1-4-2021 (રૂ.)	31-12-2021 (રૂ.)
ભરપાઈ મૂડી	7,50,000	12,00,000
અનામતો	3,00,000	2,25,000
10%ના રિબેન્ચરો	3,00,000	3,00,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	1,50,000	3,00,000
કરવેરા જોગવાઈ	4,50,000	4,80,000
રોકડ સિલક	1,50,000	1,80,000

વર્તમાન પડતર હવાલા :

(1) ઘસારાનો હવાલો	રૂ. 75,000
(2) વેચાણ પડતરનો હવાલો	રૂ. 45,000
(3) નાણાકીય કાર્યશીલ મૂડીનો હવાલો	રૂ. 30,000
	<u>1,50,000</u>

(2) વર્તમાન પડતર હિસાબી પદ્ધતિના લાભો સમજાવો. 4

અથવા

4 (A) (1) કુગાવાલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિની મર્યાદાઓ જણાવો. 4

(2) ધ્રુવ લિ.નું ઐતિહાસિક પડતર પદ્ધતિ મુજબ નફો દર્શાવતું પત્રક 10
નીચે મુજબ છે :

તા. 31-12-2021ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું આવકનું પત્રક

વિગત	રૂ.	રૂ.
વેચાણ		5,00,000
બાદ : વેચેલ માલની પડતર :		
શરૂનો સ્ટોક	50,000	
+ ખરીદી	2,50,000	
	3,00,000	
બાદ : આખર સ્ટોક	30,000	2,70,000
કાચો નફો		2,30,000
બાદ :		
(1) વહિવટી ખર્ચા	50,000	
(2) વેચાણ ખર્ચા	30,000	
(3) યંત્ર ઘસારો	10,000	
(4) ડિબેન્ચર પર વ્યાજ	5,000	95,000
ચોખ્ખો નફો		<u>1,35,000</u>

- (3) CPP પદ્ધતિનું પૂરું નામ.....
- (A) Current Power Purchasing
(B) Current Purchasing Power
(C) Cost Purchasing Power
(D) ઉપરનામાંથી અરૂંધ્ય નાં છે.
- (2) નીચેનામાંથી કયું વિધાન સાચું નથી ?
- (A) અંતરરેફરેન્સ નાણાકીય દેવું છે.
(B) રિઝર્વ નાણાકીય દેવું છે.
(C) હેડલિંગ નાણાકીય ખાતે નાં છે.
(D) બધા જ સાચાં છે.
- (1) નીચેનામાંથી કઈ વિગતની નાણાકીય બાબતોમાં સમાવેશ થાય છે ?
- (A) દેવાટારી
(B) યજી
(C) આપર સ્ટોક
(D) ઉપરનામાંથી અરૂંધ્ય નાં છે.
- (બ) સારી જવાબ પસંદ કરો :
- (1) વ્યાજ અને રિઝર્વ-3 31ની રિઝર્વનું ચક્રવર્તી છે :
(2) યજી ખરીદી ત્યારે સ્ટોક આંક 60 કરી.
(3) સામાન્ય સ્ટોક આંક :
- 1-1-2021 ની રોજ 240
31-12-2021 ની રોજ 360
વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ 300
- ઉપરની માહિતીના આધારે CPP આધારે આપકનું યજી કેટલું કરી.

ENGLISH VERSION

Instruction :

Figures to the right indicate marks for respective questions.

- 1 (A) The following is the standard mix of production of Product-P : 14

Materials	Kgs.	Price per kg (Rs.)
A	10	10
B	6	8
C	4	8

The standard loss is 10% of units introduced. Actual production is 3,600 kgs. The actual consumption and cost of material used is as under :

Materials	Kgs.	Price per kg (Rs.)
A	2200	12
B	1600	4
C	600	6

Calculate the following variances :

- (1) Material cost variance
- (2) Material price variance
- (3) Material mix variance
- (4) Material yield variance

OR

- 1 (A) Standard labour hours and rate of production of Article-R is given below : 14

Workers	Per unit (Hours)	Rate per Hour (Rs.)	Total (Rs.)
Skilled	8	10	80
Unskilled	6	8	48
Semi-skilled	4	6	24

Actual Performance : Actual production 10,000 units.

Workers	Hours	Rate per Hour (Rs.)	Total (Rs.)
Skilled	90,000	8	7,20,000
Unskilled	51,000	10	5,10,000
Semi-skilled	30,000	5	1,50,000

Calculate the following variances :

- (1) Labour cost variance
- (2) Labour rate variance
- (3) Labour efficiency variance
- (4) Labour mix variance

(B) In the following questions select correct answer : 4

- (1) The efficiency variance is also known as :
 - (A) Spending variance
 - (B) Budget variance
 - (C) Rate variance
 - (D) Quantity variance
- (2) Which is the advantage of standard costing from the following ?
 - (A) Management of Exception
 - (B) Cooperation and Coordination
 - (C) Useful for tenders
 - (D) All of the above
- (3) Standard hours 5000, standard rate per hour Rs. 10, actual hours 4500, actual rate per hour Rs. 12, and idle time is 100 hours. Find out idle time variance.
 - (A) Rs. 2,800
 - (B) Rs. 1,000
 - (C) Rs. 4,000
 - (D) Rs. 4,800

(4) The purchase department manager is usually held accountable for the :

- (A) Material usage variance
- (B) Material price variance
- (C) Labour rate variance
- (D) None of the above

2 (A) Jay company is considering to purchase a machine. There are two machines available X and Y. The cost is Rs. 7,50,000. The estimated life of each machine is 5 years. The scrap value is zero. The rate of tax is 50%. The company's required rate of return is 12%. The straight line method is used by the company to provide depreciations. The expected earning before depreciation and taxes for two machines are as follows :

Years	Machine-X (Rs.)	Machine-Y (Rs.)
1	4,50,000	3,60,000
2	3,00,000	3,90,000
3	5,25,000	3,00,000
4	3,60,000	2,40,000
5	3,00,000	1,80,000

Select the most profitable machine by following method :

- (1) Pay Back Method
- (2) Average rate of return
- (3) Net Present Value

The present value factors of Re. 1 at 12% discount are as follows :

0.893, 0.797, 0.712, 0.636, 0.567

OR

- 2 (A) Hardi Co. is considering the purchase of new machine 14 which will carry out some operations performed by labour.

There are two options available : Machine 'A' and Machine 'B'. From the following information you are required to prepare profitability statement and work out the pay-back period in respect of each machine and return on original investment in respect of each plant :

Particulars	Machine-A	Machine-B
Estimate life of machine	5 years	6 years
Cost of Machine	Rs. 6,00,000	Rs. 9,00,000
Cost of Indirect Materials	Rs. 24,000	Rs. 32,000
Estimated savings in Scrap	Rs. 50,000	Rs. 70,000
Additional cost of maintenance	Rs. 76,000	Rs. 1,08,000
Estimated savings in indirect wages :		
No. of employees not required	300	400
Wages per employee	Rs. 1,000	Rs. 1,000

Taxation is to be regarded at 50% of profit. Which machine would you recommend ? State your reasons in detail.

- (B) Select the correct answers : 3

(1) Which of the following considered a project's profitability ?

- (A) Pay Back Period
- (B) Average rate of return
- (C) Discounted Cash Flow
- (D) None of this above

- (2) Which of the following is not a percentage ?
- (A) Net Present Value
 - (B) Accounting rate of return
 - (C) Internal rate of return
 - (D) None of this above

- (3) Calculate payback period :

Capital Investment Rs. 2,50,000

Profit after 10% depreciation Rs. 50,000

Tax rate 50%

- (A) 5 years (B) 4 years
- (C) 10 years (D) 20 years

- 3 (A) Give answer the following :

14

- (1) Sanvi wants to invest Rs. 10,000 for 5 years.

(a) She may invest the amount at 12% per annum compound interest accruing at the end of each quarter of the year.

(b) She may invest it at 13% per annum compound interest accruing at the end of each year.

Which investment will give him better return ?

- (2) Sachi invests Rs. 10,000 each year starting from the beginning of year 2017 to the beginning of year 2021, what is the amount she is likely to receive at the end of year 2021 ? The rate of interest given is 8% p.a.

- (3) Determine the rate of interest for sum of money to become 1.5625 time itself in 2 years, if the rate of interest is to be compounded annually.

OR

- 3 (A) Answer the following :
- (1) Explain the concept of compounding and discounting in brief. 7
- (2) Briefly explain the concept of time value of money. 7
- (B) Select the correct answers : 4
- (1) Compound interest is calculated on
- (A) Principal amount only
 - (B) Interest amount
 - (C) Time value of money
 - (D) None of these
- (2) The annuity of an investment for a specified time any at given rate of interest is called _____
- (A) Capital Recovery Factor
 - (B) Present Value of an Annuity
 - (C) Present value of a Perpetuity
 - (D) None of these
- (3) Compute the present value of a perpetuity of Rs. 10,000 per year, if the discount rate is 10%.
- (A) Rs. 1,000
 - (B) Rs. 1,00,000
 - (C) Rs. 10,000
 - (D) Rs. 10,00,000
- (4) Both the future and present value of a sum of money are based on :
- (A) Interest rate
 - (B) Time period
 - (C) Both (A) and (B)
 - (D) None of these

- 4 (A) (1) Calculate the Gearing Adjustment required under 10 CCA method from the following information :

Particulars	1-4-2021 (Rs.)	31-12-2021 (Rs.)
Paid up share capital	7,50,000	12,00,000
Reserves	3,00,000	2,25,000
10% Debentures	3,00,000	3,00,000
Bank Overdraft	1,50,000	3,00,000
Provision for Taxation	4,50,000	4,80,000
Cash Balance	1,50,000	1,80,000

Current Cost Adjustments :

(1) Depreciation Adjustment	Rs. 75,000
(2) Cost of Sales Adjustment	Rs. 45,000
(3) Monetary Working Capital Adjustment	<u>Rs. 30,000</u>
	<u>1,50,000</u>

- (2) Explain the advantages of Current Cost Accounting. 4

OR

- 4 (A) (1) Explain in detail limitations of Inflation Accounting. 4
- (2) Dhruv Ltd. furnished the following Profit and Loss Account for year ending 31st December, 2021. 10

Particulars	Rs.	Rs.
Sales		5,00,000
Less : Cost of goods sold :		
Opening Stock	50,000	
+ Purchase	2,50,000	
	3,00,000	
Less : Closing Stock	30,000	2,70,000
Gross Profit		2,30,000

Less :		
(1) Administrative Expense	50,000	
(2) Selling Expenses	30,000	
(3) Depreciation on Machine	10,000	
(4) Debenture Interest	5,000	95,000
Net Profit		1,35,000

Additional Information :

- (1) Interest and Dividend are paid on 31st December.
- (2) Machine was purchased when index was 60.
- (3) General price level index :

1-1-2021 240

31-12-2021 360

Average during the year 300

From the above information, prepare the statement of Income under current purchasing power method.

(B) Select the correct answer :

3

- (1) Which items are includes in monetary items from the following ?
 - (A) Debtors (B) Machinery
 - (C) Closing Stock (D) None of the above
- (2) Which of the following statements is not correct ?
 - (A) Overdraft is monetary liabilities
 - (B) Debenture is monetary liabilities
 - (C) Bills receivable is not monetary assets
 - (D) All are correct
- (3) Full form of CPP is
 - (A) Current Power Purchasing
 - (B) Current Purchasing Power
 - (C) Cost Purchasing Power
 - (D) None of the above